

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

Kaipaus (Huimaa #2), Vuokko Hurme

© Vuokko Hurme, 2018

Görseller: © Susanna Iivanainen, 2018

İlk olarak Fincede Kustantamo S&S tarafından yayınlanmıştır.

© **Can Sanat Yayınları A.Ş., 2023**

Bu eserin Türkçe yayın hakları Helsinki Literary Agency ve Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ISBN 978-975-07-6117-1

1. Basım: 3000 adet, Nisan 2023

Çeviren: Nil Deniz Çıdanlı

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran

Editör: Tuğçe Özdeniz

Son Okuma: Seda Ateş

Kitap Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Tasarım Uygulama: Güneş Kozak

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 45099; Adres: Maltepe Mah. Davutpaşa Çifttehavuzlar Sk.

No:16 Acar San. Sit. Zeytinburnu, İstanbul

Dönüşüm 2

Yerli Yerinde

VUOKKO HURME

Çeviren: Nil Deniz Çıdanlı

VUOKKO HURME

Kurgu dışı, resimli kitap ve roman türünde ocuk kitapları yazarı ve sanat eğitmenidir. Hurme, kelime sanatı ve görsel sanatlar eğitimcisi olarak çalışmış, ahşap malzemeleri kurgu dışı ocuk kitaplarında yaratıcı bir Şekilde kullanmıştır. 2021 yılında Finlandiya Kurgu Dışı Yazarları Derneęi tarafından verilen Tietopll dl'ne değer grlmştir. Helsinki'nin Kallio bölgesinde yaşayan Hurme, taze kavrulmuş kahve kokusundan, tramvayların sesinden, yeni fikirler aramaktan, çocukların ilgisini çeken sorular sormaktan ve farklı Őeyler icat etmekten hoşlanır.

YAZARIN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN DİğER KİTABI:

Tepetaklak (Dönüşüm 1)

İçindekiler

Eskiden ve Şimdi.....	9
Kurallar ve Yönergeler.....	14
Kapalı Plaj'dan Çıkış	17
Yardımcı.....	22
Araba Yolculuğu.....	27
Hall Köyü.....	31
Denizde Bulunan Çocuk	36
Çocuk Odaları.....	40
İlk Gece	47
Tehlikeler.....	51
Orman	54
Yağmur.....	60
Frida	65
Resmî Sunum	69
Patel.....	72
Okul	79
Hasret.....	84
İlk Çok Eski Olmayan Tanıdık	90
İkinci Eski Tanıdık.....	97
Keşif Gezisi	101
Üçüncü Eski Tanıdık	110
Liman	117

Kablolar.....	122
Kaza	128
Aykırırlar	137
Temsilci.....	145
Gloria'nın Planı	151
Son Film.....	156
Sandık	160
Su, su, su	167
Geceleyin	174
Büyük Tehlike	180
Güvence	187
Seyahat.....	192
Burda.....	197
Beklenmedik Teklif	201
Yeni Rüzgârlar	205
Büyük Sorular	210
Köksap Adası.....	214
Canavar	220
Aykırırların Elinde	224
Dördüncü Eski Tanıdık	229
Kötü Haber	232
O Geliyor!.....	236
Yeni bir Jaan	240
Oylama	244
Eve Yolculuk	249
Dip	252
Hazine.....	256
Son Not.....	260
TEŞEKKÜRLER	264

Bu benim mavi kapaklı defterim.

Şimdi, Mabal'a geldikten sonra yaşadıklarımızı anlatmaya başlayacağım. Aykırılardan, gökyüzünden, Dünya'dan ve diğer korkutucu şeylerden bahsedeceğim. Jaan ve Kardum'u ne kadar özlediğimi uzun uzun yazacağım.

Sonunda anneme kavuşmamı, beş yeni arkadaşımı birer birer anlatacağım. Ormandan, izlediğim filmlerden ve Ağaçkadın'la nasıl tanıştığımdan bahsedeceğim.

Eskiden ve Şimdi

Geçen hafta yüzmeyi öğrendim. Bacaklarımla kollarımı suda hareket ettirdiğimde, ayaklarım yere değmese bile suyun üstünde kalabiliyorum. Herkesin böyle bir becerisi olacak değil ya!

Yeni gezegenim Mabal'da, "Maballı yüzüşünden belli olur!" diye bir deyiş var. Galiba sonunda hakiki bir Maballı oldum.

Bir yıl öncesine kadar sıradan bir Kardumluydum. Kardum'da yaşarken Yeni Dünya hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Hiç yüzmemiştim.

Mabal'da sık sık Kardum'daki hayatlarımızı düşünüyorum; kokuları, ev eşyalarını ve ardımda bıraktığım

kitapların resimlerini... Eski evimizden güzel anılar aklıma geliyor. Babam, annem ve küçük kız kardeşim Rousku'yla Kardum'daki yaşantımızı düşünüyorum. Yiyecek ve su bulmanın zorluğu aklıma geliyor. Bazen komşumuz Kampala Amca Joosua ile Kampala Teyze Saram'ın evi aklıma geliyor. Karşı binada yaşayan uzun, kızıl saçlı ve parlak mavi gözlü en iyi arkadaşım Jaan hiç aklımdan çıkmıyor.

Doğduğum şehirde su, yıkanmak ya da bir şeyleri yıkamak için kullanılmazdı. Bu yüzden Jaan, tıpkı diğerleri gibi az olan içme suyunu benime paylaşırdı. Kardum'da kaşıklarımızla tabaklarımızı ıslıl ıslıl oluncaya dek yalar-dık. Her gece dişlerimizi kuru diş fırçalarıyla fırçalayıp yüzümüzü kaba, kuru bir havluyla silerdik. Su sadece içmek için yeterli olduğundan Kardum daima kirliydi.

Dönüşüm yüzünden hayat böyleydi. Annem sekiz yaşına girdiği gün, dünya tepetaklak olmuş her şey kökünden değişmişti. Kitaplarda hakkında öyküler okuduğum Eski Dünya artık yoktu. Babam, "Yerçekimi, tıpkı bir rodeo boğası gibi herkesi oradan oraya savurdu," derdi.

Dönüşüm gerçekleştiğinde, sokaklarda yürüyen tüm insanlar, köpekler, arabalar, bisikletler, parklar ve toprak gökyüzüne uçtu. Parklardaki çiçek yatakları, bankalar, inşaatlarda çalışan ekskavatörler, çitler ve kum havuzları düşüp yok oldu. Otlayan inekler ve kayalıklar etrafa uçtu. Çoğu ağaç da devrilip gökyüzüne uçtu. Yalnızca birkaç Eski Dünya binası gökyüzüne düşmeyip temellerinden asılı kalmaya devam etti. O sırada en sağlam binaların içinde olup tavana düşen insanlar kurtul-

du. Kardum'da tanıdığım yetişkinlerin ne kadar şanslı olduğunu bir düşünsenize!

Hayatımın ilk sekiz yılını evimizin duvarları arasında geçirdim. Doğduğum kasabada çocukların dışarı çıkmasına izin verilmezdi. Jaan, Rousku ve ben Eski Dünya kitaplarını okur pencereden bakardık. Babamın evimizin dördüncü katındaki üçüncü dairede inşa ettiği kablo pistinde, gelecekte kablolarda hareket etmek üzere hazırlanırdık. Babamın pişirdiği sinek larvası kekleriyle ziyafet çeker, tek öğretmenin annem olduğu okula giderdik. Merdiven boşluğunda oynar, terk edilmiş dairelerin kitaplıklarına tırmanırdık. Hayat çok eğlenceliydi!

Sonunda sekiz yaşına girdiğimde, ilk kez dışarı çıktım. Kardum'da yaşadığımız son yaz Jaan'la havalandırma balkonuna tırmanıp el ele tutuşarak baş aşağı sarkmaya başlamıştık. Babam markete giderken beni de yanına alıyordu. Yeni insanlarla tanıştım. Binamıza yeni taşınan Sam Alban, markette yaşayan inci gibi beyaz dişli Vildan ve güzel ama korkutucu Ondan'la tanıştım.

Su rezervlerimiz azalıp şehrimiz gitgide parçalandıkça Kardum'da yaşamak neredeyse imkânsız hale geldi. Kimse susuz hayatta kalamaz. Korkunç zamanlar yaşadık. O günleri hatırladıkça tüylerim ürperiyor. Su kıtlığı sebebiyle, sonunda evimizden ve çok sevdiğim eveil tavuğumuz Newton'dan ayrılmak zorunda kaldık.

Bir gün, Kardum'dan paraşütlerle atlayıp Mabal kıyısına indik.

Burası Kardum'a hem benziyor hem de çok farklı. Binalar gökyüzünde asılı değil, insanlar tavanlarda

yürüyüp kablolarda hareket etmiyor. Bana göre Mabal'da her şey tersine işliyor! Orman yollarında, toprak zeminlerde yürüyoruz. Evler zemine sıkı sıkıya bağlı. Oldukları yerde öylece duruyorlar. Gökyüzü yukarıda, yeryüzü ise aşağıda. Her şey tuhaf görünüyor.

Mabal'da sıçan ya da sinek larvası keki yenmiyor; balık, meyve, mantar ve unlu kek yeniyor. Bolca su var. İnanın bana, çok fazla su var. Vücudumuzu suyla yıkayıp istediğimiz kadar su içiyoruz. Etrafımızı çevreleyen uçsuz bucaksız deniz suyu tuzlu. Deniz suyunu zeminleri, bulaşıkları, kıyafetleri, ayakları ve elleri yıkamak için kullanıyoruz. Öte yandan göllerle akarsulardaki su tatlı. Tatlı su olarak adlandırılrsa da aslında hem tatsız hem de soğuk.

Mabal'da o kadar çok yeşillik var ki insanın neredeyse gözlerini acıtıyor. Palmiye ağaçları, çalılıklar, rengârenk çiçekler ve yerden yükselen kalın gövdeli asmalar var. Nereye bakarsanız bakın, yeşil bir şey görebilirsiniz. İşte bu harika.

Ayrıca uyulması gereken fazlasıyla kural, öğrenilmesi gereken âdetler var. Mabal'da insanların özel eşyaları olduğundan bulduğunuz her şeyi kendi malınız gibi almamalısınız. Biz yine de burada da tıpkı Kardum'daki gibi hazine arıyoruz. Mabal'da da çöpler tekrar kullanılır: bükülüp düzleştirilmiş şişe kapakları, Eski Dünya'dan kalan plastik ambalajlar, çürük metal borular...

Bu dünyada da insanlar bazen tartışıp sonra tekrar barışırlar. Mabal'da da insanlar birbirlerine yardım ederler ama Kardum'daki gibi kendilerini unutmazlar.

Artık Mabal'ın ana adasının alçak kesimlerinde, sağ taraftaki plajın yakınında, Hall Köyü'nde yaşıyoruz. Sanırım babam, “Güneyde, doğu kıyısının yakınında,” yaşadığımızı söyledi ama esas Maballılar öyle demiyor. Güneye “alçak”; doğuya “sağ” diyorlar. Ben de öyle diyorum. Belki bir gün bu eski kelimeleri ben de kullanabilirim: güney, doğu, kuzey ve batı.

Bugünlerde sıkı bir Maballı olduğumu hissetsem de bir yanım hep Kardumlu olarak kalacak.

Kurallar ve Yönergeler

Yeni Dünya'da öğrendiğim ilk kural şuydu: Yeryüzünden gelen insanlar ilk günleri karantinada geçirirler.

Birkaç ay sonra, bu kuralın nedenlerini de öğrendim. Merak edersiniz belki diye notlarımı defterimden buraya geçiriyorum. (Anlamazsanız merak etmeyin. Zaten ben de tam anlamadım.)

Kapalı Plaj'ın önemi:

1. Yeni gelenler hayatta kalmak için gerekli becerileri burada öğrenirler.
2. Onlara güvenli bir ortam sağlanır.
3. Bulaşıcı hastalıklardan bu şekilde korunmak mümkün olur.

İşte bu yüzden, Dünya'dan uçup Mabal'a düşen biz insanlar başlarda etrafı çevrili bir kumsalda yaşamak zorundaydık. Birkaç hafta karantinada kaldıktan sonra annemin yanına, Hall Köyü'ne taşınabilirdik.

Annem Mabal'a haftalar önce varmıştı. Buraya ilk geldiğimizde onunla plastik bir duvarın arkasından görüşmemize izin verilmişti. Sarılamadığımız için buluşmalarımız eksik kalıyordu.

Neyse ki babam, Rousku, Saram ve Joosua Kampala yanımdaydı. Duvarları mavi-beyaz şişe dibi döşeli odalarda konaklıyorduk. Sırayla birbirimizi teselli ediyorduk. Geceleri kâbus gördüğümde babam beni yatıştırırdı. Saram'la babam annemi özleyen Rousku'yu teselli ederlerdi. Babam ağladığında ben ona sarılırdım.

Kapalı Plaj'da, Burda isimli güzel kadın bize göz kulak oluyordu. Yeni Dünya'daki ilk arkadaşımды. Burda'nın kıvrıkcık, kabarık saçları vardı ve teni koyu renkliydi. Gülümsediğinde yanağı tuhaf bir şekilde seğirirdi. Kolyesinde istiridyeler, alnında kırışıklıklar vardı. Burda'nın elleri Mabal'ın her yerindeki kumlar kadar sertti. Ayakkabıların içinden, yataklardan, evlerin merdivenlerinden kum eksik olmazdı.

Burda bize plajdan ayrıldıktan sonra neler olacağını ve buralarda işlerin nasıl işlediğini anlatırdı. Bize yiyecek, içecek, oyuncak getirir, kumdan kek yapmanın püf noktalarını öğretirdi. Sabahları terasta nasıl duş alacağımızı gösterdi. Bulaşıkların suyla nasıl temizlendiğini, kaskların ve koruyucu kalkanların nasıl kullanıldığını sabırla anlattı.

Mabal'da tuhaf tuhaf eşyalar vardı. Hemen bu kuralı da öğrendim: Kapalı Plaj'dan çıkarken koruyucu giysiler giyilmelidir.

Burda'yı çok sevmiştim. Onun tavsiyesiyle, Mabal'da geçirdiğimiz ilk ay boyunca Kardum'da başımıza gelen her şeyi kırmızı kaplı kitabıma yazdım. Anılarıma bir de isim verdim: *Tepetaklak*.

Yazarken sık sık en iyi arkadaşım Jaan'a ne olduğunu merak ettim. Kardum'dan paraşütle indiğimiz gün, Jaan'la babası ortadan kaybolmuştu. Sırna kadem basmış, hepimizin indiği plaja varmamışlardı.

Haftalarca babam, Joosua ve diğer bazı Maballılar sahilde yürüyüp onları bulmaya çalıştı. Burda, Kapalı Plaj dışında da arama ekiplerinin çalıştığını söyledi. Ancak onlardan hiçbir iz bulunamadı.

O haftalarda, Jaan hakkında her şeyi defterime yazdım; nasıl konuştuğunu, nasıl görüldüğünü, neler yaptığını... Jaan'ı çok özlediğimden bahsettiğim kısımlara odaklandım. Böylece en yakın arkadaşımı sürekli düşündüm.

Aradan uzun zaman geçtikten sonra Kardum'un son günlerini, Mabal'a nasıl geldiğimizi yazmaya kalksam muhtemelen her şeyi hatırlamazdım. Geçen yaz olanları kesin unutmuş olurum.

Jaan'ın neye benzediğini unutturdum. Burda'yı dinlediğim için mutluyum. İyi ki yeni arkadaşım yazmamı önerdi. Burda'ya göre her şey yazmaya değerdi. "Seni üzen şeyleri kendin ve başkaları için yazdığında bir çözüm bulabilirsin," derdi.

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

